

Senioren en geld

Rondkomen van weinig geld

Het gaat Nederland momenteel economisch voor de wind. Gepensioneerden zitten echter al tien jaar op de nullijn. Kosten voor zorg en wonen stijgen en pensioenen worden niet geïndexeerd. Veel senioren zijn helemaal niet vermogend. Wie pech heeft gehad in het leven in werk of gezondheid, hangt zelfs tegen de armoede aan. Ook de middeninkomens komen steeds meer onder druk te staan. Lees de verhalen van ouderen zelf.

Drie portretten: senioren en geld

‘Nooit echt gul kunnen zijn voor onze kinderen en kleinkinderen’

Kees en Ans Steman (allebei 79 jaar) ontvangen AOW en pensioen. Toch is hun koopkracht veel lager dan ze zich vooraf hadden voorgesteld.

'Veel geld zijn we kwijt aan zorg en aan onkosten die niet worden vergoed. Bijvoorbeeld aan medicijnen die je zelf moet betalen of een dure bh die nodig is door een borstamputatie.'

'We zijn een jaar geleden verhuisd naar een aanleunwoning waarvoor we al lang stonden ingeschreven. Daarvoor huurden we een eengezinswoning. Daar moest veel aan gebeuren en we zouden er toch een keer weg moeten. Hier is alle zorg beschikbaar en dat brengt rust. Wel is de huur nu 260 euro hoger en ook de andere kosten voor levensonderhoud zijn omhoog gegaan. Omdat we er niets bij krijgen, wordt onze koopkracht steeds minder, net als bij veel andere ouderen. Als we goed opletten, kunnen we precies rondkomen.

In de supermarkt kijken we eerst naar de aanbiedingen. We kopen dingen die voordelig zijn en gezond. Vroeger gingen we op vakantie, nu gaan we een midweek weg met een broer en schoonzus. Verder maken we uitstapjes als we vrij reizen hebben met de trein. Een auto hebben we niet.

We hebben wat spaargeld voor als de wasmachine kapot gaat en voor de begrafenis. Dat is duur tegenwoordig en waarschijnlijk zijn we daarvoor te laag verzekerd. Veel geld zijn we kwijt aan zorg en aan onkosten die niet worden vergoed. Bijvoorbeeld aan medicijnen die je zelf moet betalen of een dure bh die nodig is door een borstamputatie.

We hebben het niet slecht. Wel vinden we het lastig dat we nooit echt gul kunnen zijn voor onze kinderen en kleinkinderen. Met de oudste kleinkinderen gingen we er vroeger vaak op uit, bijvoorbeeld naar de dierentuin. Wanneer we nu op de jongste twee passen, maken we minder dure uitstapjes. Onze kleindochter kreeg toen ze geslaagd was 25 euro, een paar jaar geleden zouden we haar meer hebben gegeven. Het is niet erg, we hebben het gezellig samen. De liefde voor elkaar is het belangrijkste.'

‘Als mijn auto echt kapot gaat, kan ik geen andere meer kopen’

Wil Addink (72 jaar) ontvangt AOW en een klein pensioen. Haar man is overleden.

Als alle vaste lasten zijn betaald, heb ik nog vijftig euro per week voor boodschappen, kleding en cadeautjes. Dat betekent goed kijken en opletten. Ik koop wel dat stukje vlees, dat vind ik lekker. Inmiddels lukt het mij al twintig jaar om van zo'n bedrag rond te komen. Door het pensioen val ik net buiten veel regelingen. Soms denk ik dat ik daardoor meer betaal dan mensen die minder geld krijgen.

Ik heb een auto van vijftien jaar oud, dat is mijn vrijheid en heel belangrijk voor me. Het kost me honderd euro per maand. Als mijn auto echt kapot gaat, dan kan ik geen andere meer kopen en ben ik aan huis gebonden. Een groot deel van mijn vakantiegeld gebruik ik voor de grote beurt en

voor de keuring. Een reis boeken is er echt niet bij. Ik ga wel elk jaar met een vriendin naar het huis van mijn dochter, als zij op vakantie gaat.

Mijn eigen bijdrage in de zorg was dit jaar al in de eerste maand bereikt. Gelukkig kon ik per maand betalen. Ik heb nog wat spaargeld, maar dat is echt voor noodsituaties. Naar de stad ga ik niet meer, dat komt vooral door mijn gezondheid. Als ik kleding koop, doe ik dat op internet, daar weet ik goedkope zaken te vinden. Omdat ik gevoelige voeten heb, koop ik wel goede schoenen en daar doe ik dan jaren mee. Heel gelukkig ben ik met mijn computer, dat is ook goed tegen de eenzaamheid. Ik vind dat ik het goed heb. Ik heb het veel slechter gehad, vooral in de periode dat er schulden waren vanuit de zaak. Ik voel me nu rijk dat ik geen schuld heb. Voor genieten met andere mensen is geen geld nodig. Dat is helemaal gratis.'

Heel gelukkig ben ik met mijn computer, dat is ook goed tegen de eenzaamheid. Ik vind dat ik het goed heb. Ik heb het veel slechter gehad, vooral in de periode dat er schulden waren vanuit de zaak.

'Wat is nou vijf euro? Voor mij is het heel veel'

Trix van der Biezen (73 jaar) ontvangt AOW en 25 euro pensioen per maand 'Mijn zoon ondersteunt me een beetje. Door hem blijft mijn auto rijdend. Zonder hem zou het niet lukken om rond te komen, zonder de subsidies ook niet. Dan zou ik al lang op straat leven.'

'Lang van weinig geld leven, doet iets met je, vooral met je eigenwaarde. Je zit altijd met geknepen billen, bang dat er iets kapot gaat dat je moet vervangen. Steeds is er de vraag: waar kan ik nog op bezuinigen? Je moet ook veel regelen en aanvragen, je hele administratie kopiëren.

Elk half jaar maak ik een begroting, zo weet ik tot op de cent wat alles kost. Bij mij blijft er acht euro per dag over om van te leven. Soms geef ik te veel uit. Het is dan een sport weer in te binden en onder die acht euro te duiken. Dan ga ik een paar dagen niet naar de supermarkt en ben ik blij met een stukje brood dat er nog ligt. Mijn zoon ondersteunt me een beetje. Door hem blijft mijn auto rijdend. Zonder hem zou het niet lukken om rond te komen, zonder de subsidies ook niet. Dan zou ik al lang op straat leven.

Ik zit nu acht jaar in deze situatie. Dit is wat het is, er is geen mogelijkheid het te verbeteren. Ik scharrel kleding bij elkaar of maak dingen zelf. Ik heb een gave om leuke activiteiten te vinden die niets kosten, bijvoorbeeld concerten in een kerkje. Ik heb darmkanker gehad en weet hoe belangrijk voeding is. Ik heb zorg gemeden om de eigen bijdrage niet te hoeven betalen. Bij cadeautjes zeggen anderen: 'Wat is nou 5 euro?' Voor mij is het heel veel. Ik ben niet zelig, maar ik doe wel mijn mond open. Het gaat niet alleen om mij, maar om een grote groep mensen. Er rust echt een taboe op armoede. Van ouderen die het goed hebben, merk ik dat ze geen idee hebben hoe het is om met weinig geld rond te komen.'

Zes leden delen hun geldzorgen

'Een echte Surinaamse dopt haar eigen boontjes'

Mevrouw is 82 jaar en loopt met een rollator. Boodschappen doen wordt te zwaar. Op haar wensenlijst staat daarom een scootmobiel. Het valt niet mee om hiervoor te sparen. Ze ontvangt AOW met een AIO-aanvulling tot het sociaal minimum. Vanuit haar overleden echtgenoot is er geen pensioen. Ze groeide op in Suriname. In de 15 jaar dat ze in Nederland werkte op een bloemenveiling, bouwde ze geen pensioen op. Als echte Surinaamse dopt ze graag haar eigen boontjes en wil ze liever niet afhankelijk zijn van anderen. "Je schaamt je soms; je wilt vrienden gastvrij ontvangen en niet hoeven laten merken dat je een laag inkomen hebt. Bij een kopje koffie hoort een koekje. Ik vind het heerlijk om iets te geven."

'Ik heb geleerd tevreden te zijn met wat ik heb'

Mevrouw ('zeg maar Henny') is 80 jaar oud. Ze zet altijd de tering naar de nering. Ze heeft AOW en aanvullend pensioen van 35 euro. "Het is geen vetpot en ik moet altijd rekenen, maar ik heb geleerd tevreden te zijn met wat ik heb." Ze spit alle folders uit voor de aanbiedingen: Lidl, Albert Heijn Hoogvliet. Ze staat nooit rood: "dan maar een dag geen vlees." Ze gaat niet meer op vakantie, al is ze er als voormalig reisleader dol op. Naar concerten in het Concertgebouw of Tivoli, wat ze zo graag doet, kan alleen nog heel af en toe ("als de kaartjes in de reductie zijn"). Maar ze luistert nu graag naar de radio-uitzendingen.

'Altijd ben ik een vechter geweest, maar nu...'

In 1982 is ze voor 90 procent afgekeurd nadat ze heel ziek werd en geopereerd moest worden. Sindsdien kwam ze nooit meer aan een baan, hoe ze ook solliciteerde. "AOW is niks. Ik kan ermee rondkomen, maar het is alle maanden uitkijken. Gisteren was ik bij de specialist; ik kreeg medicijnen voorgeschreven. Bij de apotheek bleek dat ik 20 euro moest bijbetalen. Dat moest ook al bij de vorige medicijnen en ik kan me dat niet nog een keer permitteren. Daarom gaf ik de medicijnen terug aan de apotheker, al schaamde ik me daar wel voor. Ik ben altijd een vechter geweest; ik knokte voor de rechten van asielzoekers en was actief in de vrouwenbeweging. Maar nu vind ik het moeilijk om te vechten voor mezelf ..."

'Het liefst zou ik me ingraven voor de feestdagen'

Mevrouw en meneer zijn 78 jaar en 81 jaar. Beide partners zijn gepensioneerd en ontvangen alleen AOW. Meneer is helaas alzheimer-dementerend en maakt gebruik van de dagopvang. Er is amper spaargeld vanuit de onderneming die ze runden totdat meneer dementerend werd. Hun zorgkosten stijgen veel harder dan de AOW. Vakantiegeld gaat op aan een gehoorapparaat, vorig jaar was het een bril. "We hebben allebei gewerkt vanaf ons achttiende. De AOW is een fooi. We worden er niet rijker op, maar armer." Mevrouw is ondanks alles een optimist en dankbaar voor wat ze heeft, zoals een goede eigen gezondheid. Wel heeft ze geldzorgen, bijvoorbeeld rond de feestdagen als ze alle kleinkinderen cadeautjes wil geven. "Ik zou me het liefst ingraven en eruit komen in januari."

'Spaans benauwd krijg ik het ervan'

Mevrouw heeft 19 jaar lang haar man verzorgd, die arbeidsongeschikt raakte. Ze is nu 82 jaar oud. Haar man bouwde een bescheiden aanvullend pensioen op. Het is financieel passen en meten. Ze moest dit jaar onverwacht huursubsidie terugbetalen, 100 euro. Ter vergelijking: de AOW ging dit jaar met 7 euro omhoog. "Ik heb dat geld niet. En ik heb nog nooit eerder iets hoeven terugbetalen. Ik krijg het er Spaans benauwd van." Noodgedwongen heeft ze haar creditcard aangesproken. Mevrouw slijkt vanwege haar gezondheid zeven medicijnen. Daarvoor betaalt ze elke maand bij de apotheek een eigen bijdrage. Zorgkosten zijn soms echt een probleem. Zo gaat mevrouw al twee jaar niet naar de tandarts, omdat de eigen bijdrage te hoog is.

'Ik leef niet op doornen, maar ook niet op rozen'

Mevrouw is 84 jaar, maar klinkt veel jonger. "Ik leef niet op doornen, maar ook niet op rozen", concludeert ze opgewekt. Zoals zoveel mensen uit haar generatie is ze tevreden met wat ze heeft en maakt overal het beste van. Zoals met haar kinderen en kleinkinderen. Ze werkte op de boerderij van haar inmiddels overleden man. De boerderij was bedoeld als pensioenvoorziening. Helaas pakte dat

verkeerd uit, door economische tegenslag. Naast een AOW ontvangt ze huur- en zorgtoeslag. Een aanvullend pensioen is er niet; daarvoor is niet gespaard want het pensioen zat in de boerderij. Mevrouw geeft aan dat ze gelukkig de kleinkinderen soms nog wel iets kan geven.

Ook middeninkomens steeds meer onder druk 'Ons pensioen is niet waardevast'

Op papier ziet het aanvullend pensioen er royaal uit: maandelijks bruto 800 euro (opgebouwd door meneer) plus 100 euro (opgebouwd door zijn vrouw). Maar de zorgkosten zijn hoog en het jaarlijkse eigen risico gaat snel op. Meneer heeft zorgen over of de medicijnen die hij gebruikt, van een bepaald merk, volgend jaar nog vergoed worden. En ook over de algehele financiën: “Bij ons bleef mijn vrouw thuis nadat er kinderen kwamen. Daarna heeft ze gewerkt en daarmee nog een klein pensioen kunnen opbouwen. Voor de generaties na ons is dat heel anders. Gepensioneerden hebben geen kansen meer om hun inkomstendaling te compenseren.”

De financiële situatie valt tegen. “Ons pensioen is niet waardevast gebleken. We kunnen nu geen krant meer lezen, dat is verhoudingsgewijs te duur. We geven minder uit en gaan minder de deur uit.” Ze proberen wel altijd gezond te eten. Ze kopen zoveel mogelijk biologisch, direct bij de boer.

“We leven een goed leven. Maar zorgen over geld blijven wel als een zwaard boven je hoofd zweven. De tendens van de afgelopen tien jaar is: geen toekomstperspectief voor senioren met een middeninkomen. Alle andere groepen weten nu dat ze vooruit gaan. Tweeverdieners bijvoorbeeld. Maar gepensioneerden met een middeninkomen blijven achter.”

'Als ik thuis blijf, dan mis ik niets'

“Ik klaag niet en kom niks tekort maar ik moet wel zuinig leven. We hadden een eigen zaak, een houthandel, en hebben daarin weinig pensioen opgebouwd. Daarnaast werkte ik nog in een bedrijfsrestaurant. Ik kom in aanmerking voor zorgtoeslag en huurtoeslag. Ik wil geen schulden en geeft nooit meer uit dan er in komt. Boodschappen doe ik op de markt en bij de Lidl.”

“Als ik thuis blijf, dan mis ik niets. Maar kom je op de 50PlusBeurs, dan word je misselijk van alle luxe aanbod. Maar niet alle ouderen zijn rijk! Ik permitteer me weinig. Wel leg ik elke maand wat spaargeld opzij om onze dochter in Israël te kunnen bezoeken.”

Naast de AOW ontvangt mevrouw een maandelijkse uitkering uit een lijfrentepolis van €450. Mevrouw heeft gekozen voor een maandelijkse ziektekostenpremie van €228. Hierdoor is het voor haar mogelijk om naar de reumatoloog en de tandarts te kunnen gaan voor controles en ingrepen.

(Bron : Nieuwsbrief KBO-PCOB)